

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

Кваліфікаційна робота («проект»)
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка 2 курсу 261М групи
Спеціальності 013 Початкова освіта
Освітньо-професійної програми
Початкова освіта

Медведєва Ганна В'ячеславівна
Керівник: к.пед.н., доцентка
Горлова А.В.

Рецензентка: професор кафедри
педагогіки, менеджменту освіти й
інноваційної діяльності Комунального
вищого навчального закладу
«Херсонська академія неперервної
освіти» Херсонської обласної ради
Примакова В.В.

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	8
1.1. Освітній процес початкової школи в дистанційному режимі як педагогічна проблема	8
1.2. Особливості організації самостійної роботи на уроках початкової школи	12
1.3. Інструментарій організації самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання	16
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	21
2.1. Сучасний стан сформованості навичок самостійної роботи учнів початкової школи.....	21
2.2. Практична перевірка педагогічних умов ефективної організації самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання	25
2.3. Результати експериментальної роботи	35
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТКИ	46
Додаток А. Діагностична робота з курсу «Я досліджую світ» Тема «Будова рослини. Різноманітність рослин»	46

Додаток Б. Практична робота. Тема: Розмноження кімнатних рослин	50
Додаток В. Дослід «Які умови потрібні для розвитку рослин» .	51
Додаток Д. Шаблон для запису інформації	52
Додаток Е. Тексти методик «Три вчительки» та «Спрямованість на оцінку»	53
Додаток Ж. Кодекс академічної доброчесності	56

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Освіта, як організована, цілеспрямована система пізнавальної діяльності людини, є найважливішим засобом становлення повноцінної особистості. Швидкість перетворень, що відбуваються сьогодні у світі, вимагає відповідних змін у розумінні підходів до формування освіченої людини. Перед українською школою постає надважлива задача розвитку такого механізму мислення учнів, який дасть можливість оптимально адаптуватися до вимог, що постійно змінюються, самостійно досліджувати будь-які проблеми, аналізувати нові джерела інформації, творчо використовувати їх у практичній діяльності.

Значущість самостійної роботи у формуванні творчої особистості важко переоцінити. Тож початкова школа є тим особливим середовищем, де дитина починає включатися у самостійне опрацювання програмового матеріалу, де закладаються основи системи власних оцінних суджень та наукових знань, які в подальшому будуть застосовані учнем в житті. Загальнонавчальні уміння, які формуються в процесі самостійного виконання завдань (вміння аналізу, цілепокладання, контролю та інші), сприяють розвитку характеру, самостійності учня як властивості особистості. Самостійне опрацювання тем значно впливає на міцність і глибину засвоєного матеріалу, на розвиток їх пізнавального потенціалу дітей, на темп опанування нових знань.

Проблема організації самостійної роботи учнів початкової школи в умовах дистанційного навчання є однією з найбільш актуальних. Розв'язання її сьогодні, в період пандемії, вимагає особливих підходів, оскільки практика доводить наявність низки таких негативних факторів, як 1) невірне співвідношення репродуктивних і творчих завдань самостійної роботи, 2) недостатнє врахування педагогами індивідуальних

особливостей розумового розвитку учнів, що отримують завдання, 3) відсутність системи цілеспрямованої методичної роботи вчителя з прищеплення дітям вмінь працювати самостійно.

Питання розвитку самостійності, пізнавальної активності учнів завжди були в центрі уваги класиків педагогічної думки (Г.Гегель, Я. А. Коменський, Й. Г. Песталоцці, Ж. Ж. Руссо, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.), зарубіжних науковців (Д. Дьюї,) та вітчизняних дослідників (М. Вашуленко, П. Підкасистий, О.Савченко, та ін.). Проблеми використання у навчанні молодших школярів прийомів і методів, що формують навички самостійного здобуття знань, збирання і обробки інформації, створення алгоритмів дій, висування гіпотез, є центром наукового інтересу В. Балакіревої, Н. Бібік, Н. Вапняр, Н. Коваль, Н. Попової, О. Савченко та інших.

Ефективність активізації пізнавального процесу та самостійної роботи в початковій школі перед усім залежить від особливостей її організації, змісту завдань, наступності з вивченим матеріалом, логіки її побудови, та багатьох факторів. Саме тому питання організації самостійної роботи в умовах дистанційного навчання учнів є актуальним нині.

Актуальність досліджуваної теми, недостатня розробленість проблеми у теоретичній та практичній площинах, визначені протиріччя зумовили обрання теми магістерського дослідження **«Педагогічні умови організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання»**.

Об'єкт дослідження – освітній процес у початковій школі під час дистанційного навчання.

Предмет дослідження – організація самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови організації самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання.

Гіпотеза дослідження. Організація самостійної роботи учнів початкової школи під час дистанційного навчання набуде ефективності за таких умов:

1. Створення у навчальному закладі такого освітнього середовища, що сприяє активізації пізнавального інтересу молодших школярів, розвитку навичок самостійного пошуку та критичного аналізу інформації, підтримці прагнення кожної дитини до саморозвитку й самовдосконалення;;

2. Систематичного використання новітніх інноваційних технологій у спільній роботі вчителя та учнів, що спрямовано на формування допитливості, інформаційно-комунікаційної компетентності та навичок самостійної роботи молодших школярів;

3. Цілеспрямованого наростання пізнавальної самостійності учнів шляхом поступового ускладнення матеріалу та зміни обсягу допомоги вчителя.

Відповідно до мети й гіпотези визначено такі завдання дослідження:

1. На підставі аналізу наукової літератури охарактеризувати освітній процес сучасної початкової школи в умовах дистанційного режиму;

2. Визначити особливості організації самостійної роботи молодших школярів та її інструментарій під час дистанційного навчання;

3. Провести діагностику сучасного стану сформованості навичок самостійної роботи учнів початкової школи;

4. Обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання.

Методи дослідження :

Теоретичні:

-аналіз науково-педагогічної літератури для визначення актуальних питань організації самостійної роботи молодших школярів;

-метод періодизації, за допомогою якого встановлювалися якісні зміни в організації процесу формування навичок самостійної роботи учнів початкової школи в умовах дистанційного навчання;

-системно-структурний метод застосовувався для характеристики теоретичних питань організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання.

Емпіричні : педагогічне спостереження, бесіди, індивідуальні та групові обговорення.

Наукова новизна. Вперше проаналізовано педагогічні умови та ефективні шляхи організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання

Практичне значення. Матеріали і висновки дослідження можуть використовуватися вчителями початкової школи, батьками, здобувачами вищої освіти, які опановують особливості формування самоосвітньої компетентності учнів 1-4 класів, слухачами курсів удосконалення кваліфікації педагогічних кадрів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконувалося в межах науково-дослідної теми кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету «Формування професійної компетентності кадрового потенціалу дошкільної та початкової освіти у системі суспільних трансформаційних процесів».

Апробація результатів дослідження. Наші теоретичні опрацювання було висвітлено у статті «Особливості організації самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання» в збірці «Магістерські студії», ХДУ-2021.

Структура роботи: випускна робота має вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1.1. Освітній процес початкової школи в дистанційному режимі як педагогічна проблема

Сучасне життя в інформаційному суспільстві, розвиток світових медіа ресурсів, оновлення педагогічних технологій вимагають постійного перегляду підходів до організації освітнього процесу та його складової - самостійного навчання. Пріоритетним завданням педагогіки сьогодні є розвиток таких умінь і навичок зростаючої людини, які дозволять самостійно оволодівати знаннями та використовувати їх в житті. Особливою задачею є підготовка учнів до життєдіяльності в медіа суспільстві, озброєння вміннями самостійного розв'язання інформаційних питань. Ефективна організація самостійної роботи учня початкової школи під час дистанційного навчання впливає на якість освітнього процесу загалом. Тож перед вчителем початкової школи постає особливе завдання: «розвиток гармонійної особистості дитини, її вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, самостійно здобувати та використовувати знання, робити свідомий вибір та відповідально ставитися до будь-якої справи» [30]. Проблему організації самостійної роботи відображено у роботах Я.А. Коменського, Й. Песталоцці, В.О. Оніщука, О.Я. Савченко, Ю.І. Мальованого та ін. Практичну сторону

питання організації самостійної роботи в початковій школі вивчали П.І. Підкасистий, Марчук Л.Б., Нестеренко Л.П. та ін.

Сучасну освіту неможливо уявити без використання засобів навчання, представлених в цифровому форматі: аудіокниг, звукозапису, графічних та картографічних матеріалів, ділової графіки, різнопланових символічних об'єктів, текстових інформаційних матеріалів, відеокерівництва, об'єктів інтерактивного моделювання, електронних програм та електронних підручників. Ці цифрові освітні ресурси сьогодні використовуються в освітньому процесі сучасної школи і практично повністю змінили освітнє середовище. На сьогоднішній день у зв'язку з глобальною пандемією коронавірусної інфекції COVID-19, а також з багатьох інших причин, все більшої популярності набуває дистанційне навчання.

Сутність поняття «дистанційне навчання» розкривається у «Методичних рекомендаціях щодо організації проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій для учнів початкової школи закладів загальної середньої освіти в умовах карантину» і трактується як «форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально» [19].

Першочерговим завданням дистанційної форми навчання є формування «творчих та інтелектуальних здібностей учня шляхом вільного застосування інформаційних освітніх ресурсів та платформ, які також доступні в мережі Інтернет» [22].

До позитивних боків даної форми навчання вчителі-практики відносять наступне:

- дистанційне навчання певною мірою знімає соціальну напруженість, забезпечує рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання і матеріального становища сім'ї учня;

- дистанційне навчання створює умови для розвитку у дитини творчої та пошукової діяльності;
- дистанційне навчання надає батькам можливість контролювати коло спілкування дитини безпосередньо;
- при дистанційному навчанні мінімізується ризик психологічного тиску вчителів і однолітків на дитину;
- дистанційне навчання надає дитині можливість вибору ресурсів, викладачів і часу навчання;
- дистанційне навчання проходить в індивідуальному освітньому темпі і ін. [17].

Однак, існує велика кількість проблем, що виникають перед учасниками освітнього процесу під час дистанційного навчання. Одною із них є питання пізнавальної мотивації молодших школярів та здатність до самостійного опрацювання матеріалу. Опанування учнями навчальним матеріалом в дистанційному режимі відбувається переважно самостійно. Оскільки в учнів початкової школи навички самостійної діяльності сформовані недостатньо, виникають труднощі як для вчителя (як ефективно організувати самостійну роботу), так і для старших членів родини учня (як правильно навчити дитину самостійності та контролю даного процесу) [19].

В якості негативних сторін дистанційного навчання педагоги відзначають такі фактори:

- дистанційне навчання вимагає максимальної участі батьків у освітньому процесі;
- в ситуації дистанційного навчання змінилися ролі учасників освітніх відносин - вчитель дає завдання і контролює рівень його виконання, в той час як батьки навчають дітей, тобто виконують роль вчителя;
- під час дистанційного навчання школярі позбавлені «живого» спілкування з однолітками;

- рівень комп'ютерної грамотності учасників освітніх відносин недостатній для того, щоб в повному обсязі організувати навчання класу в дистанційному форматі з дотриманням всіх психолого-педагогічних і санітарно-гігієнічних вимог;

- при дистанційному навчанні неможливо проконтролювати рівень самостійності виконання роботи учнями, з одного боку; з іншого - дитина постійно перебуває під контролем не тільки вчителі, а й батьків;

- при дистанційному навчанні у школярів знижується рівень володіння базовим змістом освіти;

- при дистанційному навчанні оцінка освітніх досягнень учнів не відображає дійсного рівня володіння змістом освіти, вона не завжди об'єктивна і достовірна;

- при дистанційному навчанні трудомісткість для всіх учасників освітніх відносин різко збільшилася;

- програми та курси для дистанційного навчання недостатньо добре розроблені, не збалансовані, не орієнтовані на вікові особливості молодших школярів та ін. Думка практикуючих педагогів підтверджується аналізом інформаційних, електронно-освітніх ресурсів і платформ, пропонованих для використання в освітньому процесі на рівні початкової загальної освіти. Незважаючи на надмірність онлайн-ресурсів, вони не завжди збалансовані, часто не несуть інформативний і / або ілюстративний характер, не створюють умови включення дитини в навчальну діяльність. У ряді випадків зустрічаються фактичні помилки і методичні неточності. У такій ситуації висока ступінь ризику повернутися до об'єкт-суб'єктним відносинам в процесі навчання [17].

Основна ж частина респондентів вважає, що дистанційний формат навчання молодшого школяра є чудовою альтернативою в ситуації, коли дитина з різних причин не може відвідувати очні заняття в школі, наприклад, проходить реабілітаційний курс після хвороби, травми і т. Д. На рівні початкової загальної освіти здійснюється: формування основ

вміння вчитися і здатності до організації своєї діяльності - вміння приймати, зберігати цілі і дотримуватися їх у навчальній діяльності, планувати свою діяльність, здійснювати її контроль і оцінку, взаємодіяти з педагогом і однолітками в навчальному процесі [19]. На рівні початкової загальної освіти навчальна самостійність тільки формується, в той час як дистанційний формат навчання передбачає, що учень володіє деякими навчальними діями. У ситуації спонтанного введення такого навчання виникає суперечність між висунутою перед дитиною завданням і його пізнавальними можливостями. Для того щоб вирішити дану проблему, необхідно володіти певними навичками, і навіть при досить високій напрузі дитина не впорається, якщо вище зазначені навички у неї не сформовані. Подібне навчання не розвиває, а гальмує пізнавальну діяльність молодшого школяра. Безумовно, розвивальне навчання - це навчання на високому рівні складності. Але варто пам'ятати, що для кожної дитини рівень складності в освоєнні навчального матеріалу різний. Саме вчитель, знаючи індивідуальні особливості розвитку своїх учнів, визначає міру складності.

1.2. Особливості організації самостійної роботи на уроках початкової школи

Справжня освіта тісно пов'язана з самоосвітою, самовдосконаленням. Все, чого особистість досягає з власної волі та бажання, залишається назавжди. Самостійна діяльність учня початкової школи є особливою інтелектуальною працею, яку дитина виконує з метою розв'язання поставлених перед нею завдань застосування знань на практиці. Як зауважують досвідчені вчителі початкової школи самостійна робота є ефективним засобом взаємодії педагога зі школярами, в процесі якої формуються життєво важливі навички та задовольняються пізнавальні потреби.

У педагогічній літературі можемо знайти такі типи самостійних робіт: «репродуктивна, евристична, реконструктивно-варіативна та творча» [3, с. 50]. Розглянемо дані типи більш детально:

1) репродуктивна самостійна робота виконується за попередньо наданим зразком. При використанні такого типу самостійних робіт самостійність діяльності учнів спрямована на відтворення дій за зразком та їх повторення [3, с. 50];

2) евристична самостійна робота сприяє формуванню в учнів умінь та навичок пошуку відповіді поза межами поставленого зразка. Такий тип самостійної роботи сприяє формуванню та розвитку творчої особистості молодшого школяра [3, с. 51];

3) реконструктивно-варіативна самостійна робота виконується за допомогою раніше здобутих знань, дає можливість самостійно віднайти способи вирішення поставлених задач. Головна мета такого типу самостійної роботи передбачає створення умов для формування та розвитку інтелектуальної активності молодшого школяра завдяки усвідомленому переносу вже наявних знань у різні ситуації [3, с. 51];

4) творча самостійна робота передбачає розвиток інтелектуальної діяльності школярів. Виконуючи завдання такого типу самостійної роботи, учні мають змогу незалежно від вчителя опанувати нові знання, одночасно закріплюючи навички самостійного пошуку знань. Завдання такого типу під час дистанційного навчання сприяють розвитку мовленнєвої та інформаційної культури учнів, розвивають їхні комунікаційні здібності [3, с. 51].

О. Савченко підкреслює: для того, щоб самостійно оволодівати знаннями, кожен учень має вміти:

- «організувати свою роботу;
- здійснювати її як найекономніше та найраціональніше;
- перевіряти якість зробленого» [31].

На початку шкільного життя більшість дітей не володіють прийомами навчання, не можуть виконувати, навіть простіші завдання, самостійно. Коли ж мова йде про дистанційне навчання, виникають нові труднощі. Учитель початкової школи має усвідомити, що педагогічні технології, різні методи, засоби навчання, форми організації освітньої діяльності, які використовуються у традиційному навчанні, можуть бути неефективними в умовах дистанційного освіти учнів першого та другого класів.

Саме тому, організовуючи самостійну роботу в умовах дистанційного навчання, вчителю початкової школи необхідно дотримуватись таких рекомендацій [31]:

- необхідно сформулювати загальну систему та встановити форми організації самостійної роботи молодших школярів, забезпечити освітній процес відповідною технологічною підтримкою;
- провести змістовний аналіз процесу організації самостійної роботи в умовах дистанційного навчання та, відповідно до навчального плану, розробити структуру самостійної роботи молодших школярів за окремими предметами [3, с. 51];
- чітко визначити завдання для самостійної роботи, зважаючи на особливості застосовуваних технічних засобів в умовах дистанційного навчання, поєднувати самостійну роботу з іншими формами і методами навчання;
- варто чітко продумати та визначити шляхи та методи збереження результатів самостійної роботи. Завдяки цьому можна мінімізувати цикл запитань, стосовно справедливості поставленої оцінки [3];
- доцільною є розробка загальної стратегії інформування батьків, стосовно проведення та оцінювання виконання самостійної роботи учнями.

Важливими умовами при плануванні уроку також виступають такі:

- дотримання оптимальної тривалості самостійної роботи (до 15-20 хв.);
- можливість поєднання контролю вчителя з самоконтролем дитини, оцінки педагога з самооцінкою учня;
- заохочення школярів до вибору завдань високого рівня складності.

Також, під час виконання учнями самостійних завдань, педагогові необхідно [32]:

- надавати всебічну допомогу та підтримку кожному, хто її потребує;
- не використовувати такі завдання, які потребують значних часових затрат, спеціального програмного забезпечення, яким учень ще не володіє, або якого немає в наявності;
- рівню знань та умінь молодших школярів має відповідати вибір завдань для самостійної роботи та технічної підтримки, яка необхідна для його виконання. Варто пам'ятати, що загальний рівень володіння інформаційними технологіями не повинен впливати на рівень виконання завдання;
- формулювати школярам чіткі навчальні цілі та завдання, які треба вирішити в ході виконання самостійної роботи.

Важливо, щоб завдання, запропоновані учням для самостійного виконання, пред'являлися у певній системі. Основою цієї системи має бути поступове наростання пізнавальної самостійності дітей, що здійснюється шляхом ускладнення як матеріалу, так і розумових задач, а також шляхом зміни ролі і рівня допомоги вчителя. У зв'язку з зазначеними умовами успішності самостійної роботи великого значення набуває інструктаж, що проводиться вчителем перед початком самостійної роботи в усній, письмовій і наочній формі. У ході інструктажу пояснюється мета і значення майбутньої учбової роботи, дається завдання для неї і в залежності від того, наскільки учні

володіють необхідними вміннями і навичками, вказується (більш-менш докладно) чи не вказується спосіб здійснення завдання [32]. Самостійна робота тільки тоді досягає найбільшого успіху, коли школярі усвідомлюють свої досягнення як результат самостійної діяльності, помилки, допущені ними в ході роботи. Велику роль у цьому відіграє аналіз учителем роботи учнів. Ця робота впливає на ефективність навчання, якщо учитель спрямовує учнів на самоконтроль результатів своєї учбової діяльності.

Отже, підсумовуючи сказане вище, можна стверджувати, що організація та проведення самостійної роботи в умовах дистанційного навчання потребує особливої уваги з боку вчителя початкової школи. Адже доведено, що молодші школярі, за належної мотивації, прагнуть здобувати знання максимально ефективно. Тому, вдала організація та проведення самостійної роботи на уроках сприятимуть формуванню в учнів вміння мислити та діяти самостійно, розвитку потреби в учнів опановувати нові знання та застосовувати їх на практиці.

1.3. Інструментарій організації самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання

Навчальна самостійність має формуватися не спонтанно, а усвідомлено в спільній діяльності всіх суб'єктів освітнього процесу. Учитель створює навчальну ситуацію, яка вчить дитину приймати, зберігати і визначати (потім, в середній школі) мету діяльності, планувати свою діяльність, контролювати її процес і результат. У початковій школі далеко не всі діти вміють самостійно виконувати завдання. Педагогічні технології та прийоми, які успішно діють в основній школі, можуть виявитися шкідливими при навчанні першокласників і другокласників.

Тож для досягнень цілей самостійної роботи, вчителю вже з перших днів дитини в школі слід проводити підготовчу роботу. Домашнє завдання з різних навчальних предметів можна пропонувати у вигляді вправи «Логічний ланцюжок» з метою запам'ятовування інформації, або закріплення знань. Наприклад: запропонувати стартову ланку логічного ланцюжка – школяр має продовжити речення та передати слово однокласнику.

1. Починати зі слова «Щоб», переходити до «Потрібно». Наприклад, «Щоб випити чай, потрібно його заварити. Щоб заварити чай, потрібно закип'ятити воду. Щоб закип'ятити воду, потрібно налити її у чайник.....».

2. Починати з «Якщо» і закінчити «То» чи «Тоді». Тобто: «Якщо їсти багато цукерок, то можна захворіти. Якщо захворієш, тоді доведеться одужувати у лікарні.....».

Також прийом можна використовувати для самостійної, парної чи групової роботи на будь-яких уроках [29]. Навчившись розуміти сутність явищ та правильно встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, учні зможуть без зайвих зусиль запам'ятати навіть складний матеріал та використовувати його в подальшій самостійній роботі.

В якості підготовчої роботи до більш складних самостійних завдань, можна також запропонувати опрацювати текстовий матеріал, який буде вивчатися в майбутньому (Завдання: прочитай текст, виділи нові, або незнайомі/незрозумілі слова. Склади два-три питання за змістом).

Дуже корисно використовувати вправи творчого та пошукового характеру для завдань в дистанційному режимі: придумай, порівняй, знайди, створи, намалюй та ін [32].

Розумно при дистанційному навчанні використовувати технології «перевернутий клас» і «укрупнення дидактичних одиниць». При цьому на одному уроці не рекомендується одночасно давати нові знання і

формувати нові способи дії (особливо на початковому етапі запровадження дистанційного навчання). Важливо розуміти, що саме дистанційне навчання для дитини є новим способом навчання. Величезну роль під час дистанційного навчання відіграє вибір інформаційного ресурсу. Високий ризик створення стресової ситуації на першому етапі введення дистанційного формату навчання, якщо щодня, а тим більше на кожному уроці, міняти платформи навчання (Zoom, Skype, Фоксфорд та ін.). Має бути чітка домовленість всередині колективу вчителів, які працюють з дітьми одного класу [25].

Важливо в період дистанційного навчання давати завдання, процес виконання яких для дитини звичний і зрозумілий. Допомогти учневі можуть чіткі інструкції до вправ з алгоритмом виконання завдань. Учень, який навчився дотримуватися алгоритму на уроці, буде виконувати його в самостійній роботі, буде діяти аналогічно і при дистанційному навчанні. При цьому доречними є, надані школярам в процесі освоєння ними дистанційного формату навчання, пам'ятки.

Однією з умов успішного дистанційного навчання є дотримання таймінгу. Навчити цього молодших школярів допоможе приклад дорослих. Абсолютне дотримання вчителем часу проведення уроку, тривалість якого повинна бути на 15-20 хвилин коротше уроку, проведеного в очному режимі, є таким прикладом. Також важливо рекомендувати батькам вчити дитину дотримуватися режиму дня.

Наступним важливим фактором є час перебування на дистанційному навчанні. Якщо цей час недовгий, краще використовувати його для закріплення раніше вивченого матеріалу, відпрацювання деталей предметного змісту. Основні зусилля педагога повинні бути спрямовані на привчання дитини до занять в іншому - «віддаленому» - режимі. При тривалому ж (більше трьох тижнів) форматі дистанційного навчання предметний і міжпредметний зміст

необхідно інтегрувати, виділяючи і відпрацьовуючи найбільш важливі, або великі блоки освітньої програми [30].

Найпростіша модель для створення умов формування досвіду самостійної навчальної роботи - це «перевернутий клас». У даній моделі навчання учнів всього класу будується на основі одних і тих же видів діяльності. Відмінною особливістю є те, що репродуктивна діяльність, вже освоєна учнями, стає самостійною роботою при виконанні домашнього завдання.

Наведемо конкретний приклад такого роду завдання: «Прочитай наступний твір з підручника Літературне читання «і визнач, в який з розділів списку літератури для самостійного читання в початковій школі можна включити прочитаний твір» [2]. В даному випадку діти самостійно працюють з добре знайомими для них ресурсами, а на уроці обговорюються результати їх роботи, актуалізуються найважливіші моменти вивченого змісту, вирішуються навчально-практичні і проектні завдання, проводяться міні-дослідження. Важливо зазначити, що значним етапом при проектуванні уроку в моделі «перевернутий клас» є створення інструкції. Для молодшого шкільного віку цей докладний (покроковий) алгоритм виконання завдання розробляє вчитель з урахуванням вікових особливостей учнів і рівня сформованості у них навичок самостійної роботи [30].

Технологія «перевернутий клас» є однією з моделей змішаного навчання, яку рекомендується використовувати при проектуванні уроку. «Змішане навчання - освітній підхід, який поєднує навчання з участю вчителя (обличчям до обличчя) і дистанційне навчання. Змішане навчання передбачає елементи самостійного контролю учнем освітнього маршруту, часу, місця і темпу навчання, а також інтеграцію досвіду навчання з учителем і онлайн.

Таким чином, вводити елементи змішаного навчання в освітній процес треба поетапно, починаючи з першого класу в умовах відсутності домашнього завдання.

Доречно в даній ситуації використовувати і іншу технологію - «Зміна робочих зон». Наприклад, на уроці навчання грамоти клас (1 клас, вересень - лютий) ділиться на три групи. До першої групи входять діти з первинними навичками самостійної роботи. Ця група працює в онлайн-форматі. Друга група (добре читають діти) займаються проектно-дослідницькою діяльністю за інструкцією, запропонованою вчителем. Третя група працює під керівництвом вчителя. Після 10 хвилин роботи здійснюється перехід на іншу «станцію» або, іншими словами, відбувається зміна робочих зон. Кожен з учнів класу попрацює під керівництвом вчителя, в проектній діяльності і самостійно (або в парі) в онлайн-форматі. Щоденне проведення одного з подібних уроків створює умови формування навчальної самостійності і підготовки молодших школярів до навчання в дистанційному форматі. В процесі створення різних моделей змішаного навчання та навчання в дистанційному форматі, можуть ефективно використовуватися такі педагогічні технології очного навчання: проектна, технологія проблемного навчання, технологія розвитку критичного мислення, технологія дослідного навчання та ін. Проте, сьогодні звичні для вчителя технології, методи, прийоми навчання вимагають адаптації до дистанційного режиму. А обов'язковою умовою підвищення якості освіти є ефективна організація самостійної роботи молодших школярів.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Сучасний стан сформованості навичок самостійної роботи учнів початкової школи

Складовою процесу формування особистості молодої людини є її соціалізація, входження в соціум під керівництвом дорослого. А виховання це вже єдиний комплекс цілеспрямованих дій родини, школи, позашкільних установ, громадських організацій та особи вчителя на підростаючу особистість, що забезпечують засвоєння рідної мови, норм поведінки, моральних цінностей – усього, що складає культуру суспільства. Самостійність школяра – умова успішного розвитку його особистості, основа активності в пізнавальній діяльності та інших сферах життя. Розвиток самостійності учнів в процесі навчання та виховання є однією з головних проблем психолого-педагогічної науки, педагогічної практики та першочергове завдання сучасного вчителя [25].

З метою виявлення рівня сформованості навичок самостійної роботи молодших школярів, нами було проведено дослідження в умовах освітнього процесу у КЗ «Східненська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Музиківської сільської ради» Херсонського району Херсонської області. Усього дослідженням було охоплено 54 учня (26 учнів 3 класу – експериментального та 28 учнів контрольного 4 класу). На різних навчальних предметах ми перевіряли уміння дітей самостійно відшукати потрібну інформацію, працювати з нею та використовувати на практиці, уміння без допомоги дорослих розв'язувати проблемні ситуації та задачі, прагнення до самоосвіти. Особливою складовою самостійності ми вбачаємо мотивацію до навчання, тож предметом

нашої уваги були мотиви молодших школярів та ставлення до освітньої діяльності.

Для того щоб визначити рівень самостійності, необхідно було дібрати певні методики, які б відповідали критеріям розгляду даної проблеми. Ми обрали наступні:

Методика №1. Спостереження: Критеріями спостереження будуть виступати такі чинники навчально-виховного процесу:

- виконання домашніх завдань;
- самостійна робота на уроках;
- підготовка до виховних заходів;
- самостійне створення завдань для уроку;
- наполегливість у досягненні мети;
- вміння самостійно вирішувати проблеми;
- рівень пізнавального інтересу;
- вміння брати на себе відповідальність.

Спостереження було приховане, молодші школярі не знали, що є учасниками дослідження.

Методика «Спрямованість на набуття знань» Є. Ільїна та Н. Курдюкової [7].

Методика №2, яка спрямована на вивчення мотивів навчання

Інструкція. «Тобі пропонується перелік тверджень-запитань з парними відповідями. Із двох потрібно вибрати одну відповідь і напроти номера запитання записати відповідну літеру.

Текст опитувальника

1. Отримавши погану оцінку, ти, прийшовши додому:

А) відразу сідаєш за уроки, повторюючи і той матеріал, з якого погано відповів;

Б) сідаєш дивитись телевізор або гратися на комп'ютері, думаючи, що урок з цього предмету буде ще через день.

2. Після того, як отримав гарну оцінку ти:

А) продовжуєш добросовісно готуватися до наступного уроку.

Б) не готуєшся ретельно, так як знаєш, що все одно не запитають.

3. Буває, що ти залишаєшся незадоволений відповіддю, а не оцінкою:

А) так; Б) ні

4. Що для тебе навчання:

А) пізнання нового; Б) обтяжливе завдання.

5. Чи залежать твої оцінки від ретельності підготовки до уроку:

А) так; Б) ні.

6. Чи аналізуєш ти після отримання низької оцінки за самостійну роботу, що зробив неправильно:

А) так; Б) ні.

7. Чи залежить твоє бажання самостійно готувати домашнє завдання від того, чи виставляють за нього оцінки:

А) так; б) ні.

8. Чи легко тобі «втягнутися» в навчання після канікул:

А) так; Б) ні.

9. Чи шкодуєш ти, що не буває уроків із-за хвороби вчителя:

А) так; Б) ні.

10. Коли ти, перейшовши в наступний клас, отримуєш нові підручники, чи цікавить тебе, про що в них йтиме мова?

А) так; Б) ні.

11. Що на твою думку краще – навчатися чи хворіти:

А) навчатися; Б) хворіти.

12. Що для тебе важливіше – оцінки чи знання:

А) оцінки; Б) знання.

Обробка та аналіз результатів

За кожну відповідь, яка співпадає з ключем нараховується 1 бал.

Про мотивацію на набуття знань свідчать відповіді

«А» на запитання 1 – 6; 8 – 11 і відповіді «Б» на запитання 7 і 12.

- 1 – 4 – низький рівень мотивації на набуття знань;
- 5 – 8 – середній рівень мотивації на набуття знань;
- 9 – 12 – високий рівень мотивації на набуття знань.

Дана методика дозволила нам дізнатися рівень мотивації на набуття знань учнів експериментальної та контрольної груп. Ми побачили, що більшість дітей мають зовнішню мотивацію до навчання, виконують домашні завдання заради оцінки (38%). На питання щодо аналізу причин низької оцінки за самостійну роботу, майже 40% учнів відповіли, що не аналізують їх. Тільки 15% респондентів виявили бажання самостійно виконувати домашню роботу незалежно від його оцінювання і пізнання

В результаті проведеної діагностики, ми отримали три рівні сформованості навичок самостійної роботи:

До низького рівня віднесли дітей, які виявляють неорганізованість, звертаються по допомогу та потребують постійного контролю з боку дорослих, пізнавальна активність ситуативна, або недостатня, викликана миттєвим інтересом; виконують завдання за зразком; на уроках можуть займатися сторонніми справами, або просто «не включатися»; не можуть сформулювати мету освітньої діяльності; самооцінка, частіше за все, занижена; пасивні.

Групу середнього рівня сформованості навичок самостійної роботи представляють учні, які мають достатній рівень працездатності, вмотивовані на вивчення окремих предметів; прагнуть добре вчитися, хоча мотивація, в основному, зовнішня; самостійно виконують завдання, майже без допомоги дорослих; можуть застосовувати знання при самостійному розв'язанні проблемних ситуацій та задач.

Високий рівень сформованості навичок самостійної роботи виявили учні, які розуміють мету навчальної діяльності, прагнуть виконувати всі вимоги вчителя та керуються внутрішніми мотивами; уявляє системні зв'язки між явищами та речами; презентують вміння

зрозуміти, відтворити матеріал та запропонувати свій спосіб його застосування в інших умовах; прагнуть вдосконалюватися; виявляють наполегливість.

Результати діагностики сформованості навичок самостійної роботи відображено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Результати діагностики сформованості навичок самостійної роботи

Рівень	Експериментальна група		Контрольна група	
Низький	9	34,6%	10	35,7 %
Середній	11	42,3%	13	46,4 %
Високий	6	23,07 %	5	17,8 %

Отже, констатувальний етап експериментального дослідження показав: самостійність молодших школярів розвинена на середньому рівні, оскільки учні (в більшості випадків) потребують допомоги та прямого або опосередкованого контролю з боку інших, їхня навчальна мотивація сформована недостатньо. Окреслена проблема спонукала нас до обґрунтування педагогічних умов організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання.

2.2. Практична перевірка педагогічних умов ефективної організації самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання

Результати констатувального етапу експериментального дослідження показали недостатню сформованість самоосвітньої компетентності дітей молодшого шкільного віку.

В ході нашого дослідження ми висунули гіпотезу: організація самостійної роботи учнів початкової школи під час дистанційного навчання набуде ефективності за таких умов:

1. Створення у навчальному закладі такого освітнього середовища, що сприяє активізації пізнавального інтересу молодших школярів, розвитку навичок самостійного пошуку та критичного аналізу інформації, підтримці прагнення кожної дитини до саморозвитку й самовдосконалення;

2. Систематичного використання новітніх інноваційних технологій у спільній роботі вчителя та учнів, що спрямовано на формування допитливості, інформаційно-комунікаційної компетентності та навичок самостійної роботи молодших школярів;

3. Цілеспрямованого наростання пізнавальної самостійності учнів шляхом поступового ускладнення матеріалу та зміни обсягу допомоги вчителя.

Робота з експериментальною та контрольною групами молодших школярів проводилася з метою практичної перевірки даних педагогічних умов.

Реалізуючи *першу умову*, ми намагалися активізувати пізнавальний інтерес учнів шляхом створення ситуацій успіху, атмосфери радісних відкриттів, залучаючи учнів поступово до самостійного пошуку навчальної інформації, варіантів вирішення проблемних ситуацій. Для цього використовували стенди «Ми можемо!» та «Зоряний олімп». На годинах спілкування обговорювали питання формування навичок самоосвітньої діяльності (Навіщо тобі вчитися? Як собі допомогти? Що означає «досліджувати проблему самостійно»? Як самостійно працювати з підручником? Я це роблю так... «Вчитися – означає «вчити себе» та ін.). Ми намагалися підводити школярів до усвідомлення того, що самостійно здобуті знання є особливим надбанням кожної людини.

Особливо цікавою і корисною для учнів була проектна діяльність, де формувалися навички самостійної роботи та вміння працювати в групі. Молодші школярі самостійно шукали інформацію в інтернеті,

опрацьовували її для розв'язання завдань спільного дослідження («Вода – колискова життя», «Планета Земля проти!», «Ми у світі медіа», «Шпаргалка»).

Друга педагогічна умова передбачала впровадження інноваційних технологій у спільній роботі вчителя та учнів, метою якої було формування допитливості, навичок самостійної роботи та інформаційно-комунікаційної компетентності та молодших школярів. Ми використовували технологію «Перевернутий клас» (Flipped Class), яка, на нашу думку, є найефективнішим інструментом розвитку самостійності в умовах дистанційного навчання. Дана технологія приваблює кардинальними змінами ролей суб'єктів освітнього процесу. Учні самостійно спрямовують освітній вектор, несуть відповідальність за підготовлену інформацію, окреслюють шляхи її використання на практиці. Учитель виступає партнером, порадиником, консультантом. Таким чином головного транслятора знань вчитель перетворюється на помічника – консультанта і координатора, тьютора. А це, у свою чергу, сприяє тісній співпраці з учнями на уроках. Роль учнів також змінюється.

Вони більше вже не спостерігачі. Школярі самі відповідають за отримані знання, спрямовують навчальний процес, шукають практичне застосування отриманій інформації. Ця освітня модель сприяє швидкому розвитку самостійності на уроках за умови достатньої мотивації учнів до навчання [18].

Також застосовували такі методи і прийоми самоосвітньої роботи:

- «Капкан» - завдання, які не можуть бути розв'язані, або складені не за правилами;
- «Каталізатор» - завдання, яке виявляє прогалини у знаннях дитини, мотивує її до самостійного пошуку інформації, активізує пізнавальний інтерес;

- «Рятівник» - самостійні завдання на відпрацювання пропущеного матеріалу.

Реалізація *третьої умови* відбувалася шляхом поступового ускладнення матеріалу та зміни об'єму допомоги вчителя. Спочатку на всіх уроках використовувалися алгоритми, піктограми, схеми, вправи для розвитку пам'яті та уваги. Поступово, від простого до складного, змінювали зміст завдань самостійної роботи, використовуючи розроблену програму.

Форми керівництва підміняли дії учнів уміннями педагога, не пригнічували самостійності дітей, а сприяли її розвитку. Доречними вважаємо засоби педагогічного керування діяльністю учнів, описані Н. Янчишиною:

а) непряма допомога – часткові поради, вказівки й рекомендації, що спрямовують увагу учнів на головне у завданні;

б) запитання, які містять часткову інформацію і залишають за дитиною право самостійно досягати мети;

в) стимулюючі дії – звернення до власних зусиль школяра, словесне заохочення [42, с.58-60].

Найважливіші питання обговорювалися повторно. Це давало можливість дітям з різною підготовленістю уникати непорозумінь та зосереджуватися на головних моментах самостійного завдання.

Розглянемо більш детально Програму організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання.

З метою підвищення рівня самостійності дітей в процесі дистанційного навчання, нами було сплановано програму самостійної діяльності учнів на прикладі вивчення навчального предмету «Я досліджую світ», яка передбачає роботу з електронною книгою, пошуком інформації за допомогою інтернет джерел, подачею виконаних робіт у вигляді мультимедійних презентацій, практичними завданнями, проектною діяльністю. Особливістю експериментального дослідження є

те, що перевага надається проблемно-пошуковій та творчій діяльності школярів в процесі дистанційного навчання шляхом застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Згідно з типовим навчальним планом для 3-4 класів початкової школи на вивчення освітньої галузі «Я досліджую світ» відводиться 3 години на тиждень. Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О. Савченко, визначено тематичну основу курсу, яку складають змістові лінії, чітко окреслені в державному стандарті початкової освіти, а саме: «Людина», «Людина серед людей», «Людина в суспільстві», «Людина і світ», «Природа», «Людина і природа» [34]. В процесі експериментального дослідження нами було запропоновано дітям програму самостійної роботи за змістовою лінією «Природа», в межах якої учні знайомляться з «різноманітністю природи, методами дослідження природи, неживою та живою природою, зв'язками у природі, природою Землі та природою України» [34].

Дистанційне навчання неможливе без використання інформаційно-комунікаційних технологій, які забезпечують високу пізнавальну активність дітей. Інформаційно-комунікаційні технології допомагають подолати бар'єри, страх та тривожність учня під час навчання. У дітей формується позитивна мотивація до вивчення навколишнього світу. Використання творчих завдань дає змогу учням продемонструвати свої творчі здібності: створення проєктів у вигляді презентацій або виконання доповідей на комп'ютері та ін. Під час онлайн-уроку діти отримують небагато інформації, а більш ширше знайомляться з темою під час самостійної пізнавальної діяльності, шляхом пошуку відповідей на поставлені запитання. Це спонукає дітей працювати з додатковою літературою, а також застосовувати комп'ютерні технології.

В процесі вивчення навчального предмету «Я досліджую світ» учням пропонувалося з різними рівнями самостійності розробка проєктів, підготовка доповідей, презентацій. В процесі створення

проектів школярами активно використовувалися інформаційні технології для підготовки методичних та організаційних матеріалів, оформлення результатів дослідницької роботи (MS PowerPoint, MS Word, MS Excel, MS Publisher). Дітям пропонувалося здійснення пошуку інформації не лише у друкованих, а й електронних виданнях (Інтернет, електронні енциклопедії) самостійно та за допомогою батьків [25].

Виконуючи проекти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, учні отримували доступ до різноманітних інформаційних ресурсів та могли обговорювати проблеми з будь-якою зацікавленою особистістю. Всі учні мали мобільні гаджети та встановлений на них додаток Viber, за допомогою якого могли відправляти повідомлення, здійснювати аудіо- та відеодзвінки через інтернет. Таким чином, вони не просто грали, а й спілкувалися на задані теми, обговорювали труднощі з якими зіткнулися під час виконання завдань, обмінювалися знайденою інформацією, порівнювали результати своїх пошуків. Така робота сприяє формуванню мотивації до пізнання нового, самостійного пошуку додаткової інформації, знайомства з різноманітними точками зору з однієї проблеми та оцінки власного результату.

В межах експериментальної роботи учням було запропоновано наступну програму самостійної роботи з теми «Різноманітність рослин» (таблиця 2.2.) відповідно до підручника «Я досліджую світ» Гільберг Т.Г. та типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я. [4; 34].

Таблиця 2.2

Програма самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання з теми «Різноманітність рослин»

Назва підтеми	Завдання	Форма звітності
	1) Прочитати параграф	Електронний

Тема 1. Які бувають рослини?	електронного підручника ст. 127-129 (https://pidruchnyk.com.ua/1523-ya-doslidzhuyu-svit-3-klas-gilberg-nush.html) 2) Переглянути відеоролик на YouTube «Різноманітність рослин» https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=9t9Dy3P9ISI 3) Виконати в електронному форматі діагностичну роботу за темою «Будова рослини. Різноманітність рослин» (Додаток А).	документ Microsoft Word виконаної діагностичної роботи «Різноманітність рослин» надісланий до групи Viber.
Тема 2. Як розмножуються рослини?	1) Прочитати параграф підручника ст. 129-132 (https://pidruchnyk.com.ua/1523-ya-doslidzhuyu-svit-3-klas-gilberg-nush.html). 2) Зробити презентацію «Розмноження рослин» (4-5 слайдів). 3) Практична робота «Розмноження кімнатних рослин» (Додаток Б).	Презентація PowerPoint «Розмноження рослин»; Фотозвіт практичної роботи надісланий до групи Viber.
Тема 3. Які умови потрібні для розвитку рослин	1) Прочитати параграф підручника ст. 132-134 (https://pidruchnyk.com.ua/1523-ya-doslidzhuyu-svit-3-klas-gilberg-nush.html) 2) Провести дослід «Які умови потрібні для розвитку рослин» (Додаток В). Розробити презентацію для представлення результатів дослідної роботи (4 слайди).	Презентація PowerPoint «Які умови потрібні для розвитку рослин».
Тема 4. Загадковий світ кімнатних рослин	Виконати проєкт «Загадковий світ кімнатних рослин»	Презентація проєкту (MS PowerPoint)
<i>Участь в шкільній науково-практичній конференції, присвяченій</i>	Спільне виконання проєкту «Рослини Херсонської області, занесені до Червоної книги України»	Презентація проєкту (MS PowerPoint)

Опишемо більш детально специфіку впровадження *проєкту «Загадковий світ кімнатних рослин»*, який було запропоновано дітям молодшого шкільного віку в межах нашого експериментального дослідження. В процесі виконання цього проєкту в учнів формувалися знання про користь кімнатних рослин, вміння доглядати за рослинами, відбувалося вивчення основних понять теми: полив, розмноження та догляд.

Цей проєкт дав змогу вирішити наступні методичні завдання:

- поглибити знання про кімнатні рослини;
- організувати дослідження дітьми різних видів кімнатних рослин;
- створити умови для формування мотивацію до дослідження навколишнього світу;
- сприяти розвитку творчих здібностей учнів у процесі виконання творчих завдань;
- створити умови для розвитку здатності самостійної праці під час догляду за рослинами.

Під час організаційного етапу проєктної діяльності, після обговорення теми, учні шукають відповідь на проблемні запитання: Навіщо людині потрібні кімнатні рослини? Навіщо потрібні ампельні рослини? Навіщо потрібні рослини з красивим листям? Навіщо потрібні рослини з красивими квітками?

Для реалізації проєкту клас було розподілено на три команди:

- 1) Команда, яка досліджувала ампельні кімнатні рослини;
- 2) Команда, яка досліджувала кімнатні рослини з красивим листям;
- 3) Команда, яка досліджувала рослини з красивими квітками.

Організація командної роботи в онлайн-режимі забезпечувалася використанням сервісу Zoom. Застосування цієї інформаційно-

комунікаційної платформи дало змогу кожній команді працювати в своїй сесійній залі та обговорювати знайдену інформацію й ділитися ідеями, не заважаючи учасникам інших команд.

На етапі планування учні, за допомогою вчителя, склали план дослідження та шаблони для запису отриманої інформації (Додаток Г), розроблені за допомогою текстового редактора MS Word.

Пошуковий етап передбачав пошук інформації за допомогою друкованих та електронних носіїв, а також мережі Інтернет. Крім того учням пропонувалася й практична робота: полив кімнатних рослин вдома, дотримуючись усіх правил (полювати водою кімнатної температури, лійку тримати низько, краще поклавши носик на край горшечка); розпушування ґрунту (дерев'яною паличкою, ближче до краю горщика); видалення сухих листочків; протирання пилу з листя.

На етапі визначення результатів та висновків проєктної роботи, учні продемонстрували презентації MS PowerPoint. Молодші школярі наголошували на необхідності кімнатних рослин у житті людини, виокремили особливості догляду за цією групою рослин.

Також в рамках місячника екології в школі було організовано науково-практичну конференцію, присвячену проблемам екологічної ситуації Херсонщини. Учні школи було запропоновано підготувати виступи, проєкти або презентації. Дітям експериментальної групи в межах нашого дослідження також було запропоновано долучитися до конференції, оскільки вона буде сприяти формуванню самостійності молодших школярів та підвищенню мотивації до самостійної діяльності.

Підготовка до участі у конференції була розподілена на три етапи:

1 етап – підготовчий: визначення теми виступу, мети і завдань, форма презентації її на конференції;

2 етап – організація діяльності (розподіл учасників на групи, розподіл ролей, планування, вибір форми та засобу презентації);

3 етап – впровадження діяльності (пошук матеріалів, консультації, контроль та допомога з боку вчителя, підготовка презентації).

На цьому етапі відбувається безпосереднє виконання роботи. Учні працюють з інформацією, проводять синтез і аналіз ідей, виконують і оформлюють проєкт. Для розв'язання проблеми учні використовують різні джерела інформації, з якими їм необхідно вміти працювати, актуалізують знання, вміння і навички, застосовують творчий підхід, що в цілому вже визначає їх рівень компетенції. Вчитель спостерігає, як просувається робота, консультує (на прохання учнів). Оскільки учні вперше брали участь в заході такого рівня, то використовувався метод інформаційної підтримки шляхом демонстрації готових проєктів.

4 етап – презентація (презентація результату, рефлексія діяльності, оцінка результативності).

На початковому етапі за допомогою презентації вчителя учні познайомилися з основними екологічними проблемами нашого краю і спільно вибрали тему проєкту «Рослини Херсонської області, занесені до Червоної книги України», розподілили роботу в групах. Перша група здійснювала пошук інформації про зникаючі рослини, причини зникнення і методи вирішення даної проблеми. Друга група збирала інформацію про конкретні рослини (волошка короткоголова і бурачок савранський): походження назви, опис виду, причина зникнення, цінність даних рослин. Третя група займалася оформленням зібраної інформації у вигляді доповіді та презентації.

Спільно було розроблено план роботи над проєктом. Всю інформацію учні шукали за допомогою комп'ютера, на різних інформаційних сайтах і результати заносили в шаблони для запису інформації. Потім всю отриману інформацію учні за допомогою вчителя оформили у вигляді презентації, а кілька учнів підготували і оформили доповіді за допомогою MS Word.

Результати цього проєкту були представлені на науково-практичній конференції у вигляді презентації, друкованих повідомлень з різнокольоровими ілюстраціями і відзначені почесними грамотами.

В результаті роботи над проєктом в учнів було сформовано уявлення про призначення Червоної книги; дбайливе ставлення до зникаючих видів рослин.

Отже, цінність проведеної роботи полягає в тому, що вона сприяє формуванню на рівні самостійного групового виконання таких важливих умінь, як уміння працювати з різними джерелами інформації (в тому числі з відповідними віком цифровими словниками і довідниками, базами даних, контрольованим Інтернетом); зіставляти інформацію, отриману з кількох джерел; робити виписки з прочитаних текстів з урахуванням мети їх подальшого використання; створювати текстові повідомлення з використанням засобів ІКТ, редагувати, оформлювати і зберігати їх; створювати прості повідомлення у вигляді послідовності слайдів з використанням ілюстрацій, відеозображення, звуку, тексту; готувати і проводити презентацію перед невеликою аудиторією: створювати план презентації, вибирати аудіовізуальну підтримку, писати пояснення і тези для презентації; користуватися основними засобами телекомунікації; брати участь у колективній комунікативній діяльності в інформаційно-освітньому середовищі, фіксувати хід і результати спілкування на екрані і в файлах.

2.3. Результати експериментальної роботи

На початку нашої роботи в учнів експериментальної та контрольної груп було виявлено середній рівень сформованості навичок самостійної роботи.

Після проведення експериментального дослідження та практичної перевірки педагогічних умов організації самостійної роботи під час дистанційного навчання, результати учнів 3 класу (експериментальної

групи) показали позитивну динаміку. Навички сформованості самостійної роботи учнів контрольного класу майже не змінилися. Дані наведені у Таблиці 2.3 та на рис.2.1.

Таблиця 2.3.

Результати рівня сформованості навичок самостійної роботи в експериментальній та контрольній групах

Рівень	Експериментальна група		Контрольна група	
	Констатув.	Формувальн.	Констатув.	Формувальн.
Низький	9– 34,6%	7–26,9%	10–35,7 %	9–32,14%
Середній	11– 42,3%	9–34,6%	13–46,4 %	14–50%
Високий	6– 23,07 %	10 – 38,4%	5–17,8 %	5– 17,8 %

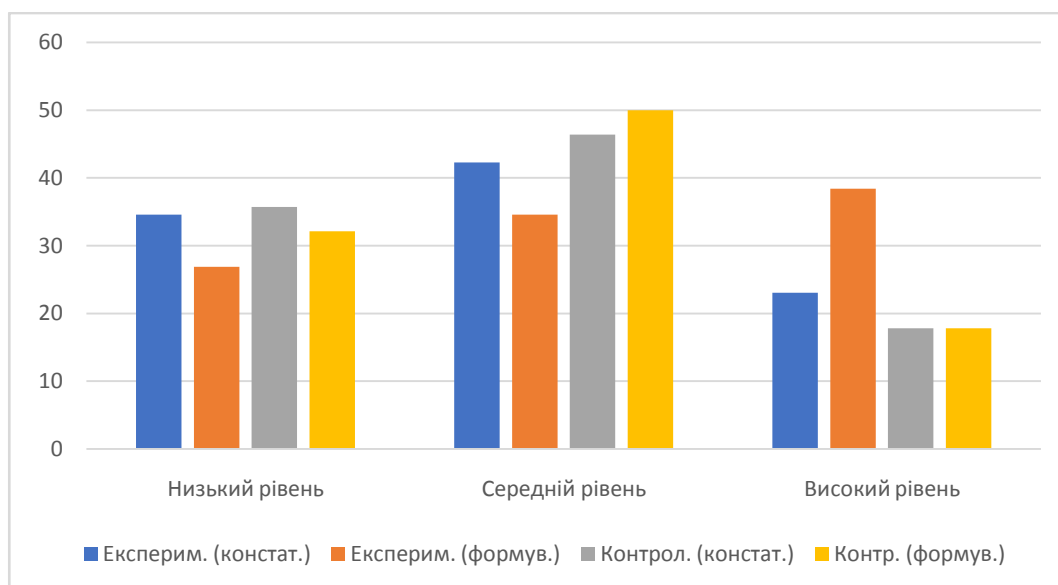

Рис.2.1. Динаміка зміни рівня сформованості навичок самостійної роботи в експериментальній та контрольній групах

Таким чином, запропоновані нами педагогічні умови організації самостійної роботи молодших школярів у дистанційному режимі, виявилися ефективними. Ми побачили, як змінюється ставлення дітей до навчання, самоосвіти, як підвищується мотивація та якість виконання освітніх завдань. Учні із задоволенням брали участь у проектній роботі,

виконували самостійні завдання. В процесі такої діяльності формувалося вміння самотужки знаходити та аналізувати інформацію, творчо використовувати її в змінених умовах, розвивалася відповідальність, бажання проявляти себе з кращої сторони, навички самоконтролю.

Отже, самостійна діяльність під час дистанційного навчання – це потужний стимул до навчання, шлях до усвідомлених знань та переконань. Різні види самостійної роботи з використанням ІКТ допомагають успішніше вирішувати завдання з активізації розумової діяльності учнів, формуванню у них творчого мислення, самоосвітньої компетентності.

ВИСНОВКИ

Мета початкової освіти сьогодні – оволодіння молодшими школярами необхідними компетентностями, які дозволять особистості застосовувати всі набуті знання за стінами школи, в будь-яких життєвих ситуаціях. Самоосвітня компетентність, як одна з пріоритетних, передбачає здатність до самоорганізації, саморозвитку, самоконтролю та самокорекції. Прищеплення учням навичок самостійної роботи, вмінь цілепокладання, визначення шляхів досягнення мети та контролю самостійної діяльності є особливою проблемою в умовах дистанційної освіти.

В процесі дослідження проблеми організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання, ми дійшли наступних висновків.

1. Сучасне освітнє середовище початкової школи кардинально змінилося завдяки цифровим ресурсам, таким як інтернет-платформи, електронні підручники, об'єкти інтерактивного моделювання, медіатексти, програми та ін. Ці засоби навчання використовуються щоденно і є ефективним інструментарієм роботи вчителя. У зв'язку з карантинними вимогами внаслідок глобальної пандемії коронавірусної інфекції COVID-19, все більшої актуальності набуває дистанційне навчання – така «форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально» [5].

Ключовим завданням дистанційної форми навчання є розвиток «творчих та інтелектуальних здібностей учня шляхом вільного застосування інформаційних освітніх ресурсів та платформ, які також доступні в мережі Інтернет». Позитивні сторони дистанційної форми освіти:

- знімає соціальну напруженість, забезпечує рівні можливості здобувачів освіти, незалежно від місця проживання і матеріального становища;

- створює умови для розвитку творчого потенціалу та пошукової діяльності;

- мінімізується ризик психологічного тиску педагогів та однокласників на дитину;

- надає учням можливість вибору ресурсів і часу навчання;

- проходить в індивідуальному освітньому темпі і ін.

Але постає проблема, яка стосується пізнавальної мотивації молодших школярів та їхньої здатності до самостійного опрацювання матеріалу. В молодших школярів навички самостійної роботи сформовані недостатньо, тож виникають труднощі для дітей, вчителя і батьків (як правильно навчити дитину самостійності та контролю даного процесу).

2. Особливостями організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання є її ретельна підготовка педагогом та обов'язкове дотримання вимог:

- Проводити чіткий інструктаж та надавати необхідну допомогу кожному, хто її потребує;

- не застосовувати завдання, що потребують великих часових затрат та програмного забезпечення, яким учень ще не володіє;

- вибір завдань має відповідати рівню знань та умінь молодших школярів та рівню технічної підтримки, яка необхідна для їх виконання. Загальний рівень володіння інформаційними технологіями не повинен впливати на рівень виконання завдання;

- перед учнями необхідно сформулювати чіткі навчальні цілі та завдання, які треба вирішити в ході виконання самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Найефективнішими формами організації самостійної роботи в дистанційному режимі учителі-практики вважають технологію «Перевернутий клас» та «Зміна робочих зон».

3. Діагностика сучасного стану сформованості навичок самостійної роботи учнів початкової школи окреслила реальні проблеми: самостійність молодших школярів розвинена на низькому та середньому рівнях, оскільки учні (в більшості випадків) потребують допомоги дорослих та контролю з боку інших, їхня навчальна мотивація сформована недостатньо; такі якості, як цілеспрямованість та наполегливість у багатьох взагалі відсутні. Це спонукало нас до обґрунтування педагогічних умов організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання. Такими умовами було визначено:

1) Створення у навчальному закладі такого освітнього середовища, що сприяє активізації пізнавального інтересу молодших школярів, розвитку навичок самостійного пошуку та критичного аналізу інформації, підтримці прагнення кожної дитини до саморозвитку й самовдосконалення;

2) Систематичне використання новітніх інноваційних технологій у спільній роботі вчителя та учнів, що спрямовано на формування допитливості, інформаційно-комунікаційної компетентності та навичок самостійної роботи молодших школярів;

3) Цілеспрямоване наростання пізнавальної самостійності учнів шляхом поступового ускладнення матеріалу та зміни обсягу допомоги вчителя.

З метою експериментальної перевірки педагогічних умов організації самостійної роботи молодших школярів під час дистанційного навчання, була проведена робота з учнями 3 класу школи за розробленою нами програмою. Підсумки експерименту дозволили зробити висновок про доцільність використання заходів,

запропонованих нами (технології «Перевернутий клас», «Зміна робочих зон», програми самостійної роботи «Різноманітність рослин»). Ми бачили, як змінюється ставлення учнів до навчання та виконання самостійної роботи. Діти із задоволенням працювали з електронним підручником, виконували індивідуальні та групові проєкти, проводили дослідження. Результати експериментальної роботи показали позитивну динаміку: навички сформованості самостійної роботи учнів значно покращилися.

Отже, наша гіпотеза підтвердилася. Ми впевнилися: правильно організована самостійна робота в умовах дистанційного навчання – це ефективний інструмент формування самоосвітньої компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах. Навчальний посібник. К.: Веселка, 1998
2. Буряк В.К. Самостійна робота з книгою. К.: Т-во "Знання", 1990. 480с
3. Буряк В.К. Самостійна робота як вид навчальної діяльності школяра. Рідна школа. 2001. № 9. с.49-51
4. Гільберг Т. Г. Я досліджую світ: підруч. для 3-го кл. закл. заг. серед. освіти (у 2-х ч.): ч.1. Київ: Генеза, 2020. 160 с. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1523-ya-doslidzhuyu-svit-3-klas-gilberg-nush.html> (дата звернення: 11.10.2021).
5. Державний стандарт початкової загальної освіти URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average> (дата звернення: 11.10.2021).
6. Дичковська І.М. Основи педагогічної інноватики. Рівне, 2001.
7. Дослідження особистості молодшого школяра : методичний посібник / уклад. : С. І. Барда, Л. П. Московець. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 76 с.
8. Дубравська Д.М. Основи психології: Навч. посібник. Львів: Світ, 2001. 280 с.
9. Іванова Г.Ж. Олімпіадні завдання з основних дисциплін. 1-4 класи. Х.:Вид. група «Основа», 2010. 208с.
10. Капінус Н.О., Грабова Г.С., Седова Н.М. Самоосвітня діяльність молодших школярів: методичні поради, дидактичний матеріал : навч. посібник. Х.: Основа, 2005. 96 с.
11. Кононенко О.Л. Самостійність учня – джерело творчих здібностей. Початкова школа, 1991. № 10. С.21-27.
12. Кононко О.Л. Як виявити рівень самостійності учнів. Початкова школа, 1989. №1. С. 40 – 44.

13. Коробко С. Л., Коробко О. І. Робота психолога з молодшими школярами : Методичний посібник. 2-ге видання. К. : Літера ЛТД, 2008. 416 с.
14. Кочерга О. Особливості психофізіологічного розвитку молодших школярів. К.: Початкова школа, 2009, №3. 64с.
15. Кочерга О. Психофізіологічні основи дій молодших школярів К.: Початкова школа, 2006, №8. 64с.
16. Марчук Л.Б. Самостійна робота як метод урізноманітнення навчальної діяльності учнів. Рідна школа. 2000, №4. С. 84–88
17. Матеріали для організації дистанційного навчання URL: <http://moippo.mk.ua/materialy-dlia-orhanizatsiidystantsiinoho-navchannia/>. (дата звернення: 11.09.2021).
18. Методи проблемного навчання. URL: https://studopedia.su/5_29958_metodi-problemnogo-navchannya.html (дата звернення: 05.10.2021).
19. Методичні рекомендації щодо організації проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій для учнів початкової школи закладів загальної середньої освіти в умовах карантину. URL: http://bytenku.ucoz.ua/Distansiynе-n/pov_01-22-386_krilevec_dod.pdf (дата звернення: 27.07.2021)., с. 1-2
20. Мірошник І. Проблема формування творчої самостійної діяльності учнів у педагогічній науці. Світло. 2003. №1. С. 10 – 13.
21. Мочай С.Н. Сприйняття нового матеріалу через систему вправ для самостійної роботи учнів. Початкова школа. 1996. №2. С. 32–38
22. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій : навч. посібник. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
23. Нестеренко Л.П. Диференційований підхід до організації самостійної роботи молодших школярів. Освіта Донбасу. 2001, №3. С. 52 – 56.

24. Нова українська школа: poradnik dla vchytela URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2020/07/nus-poradnyk.pdf>. (дата звернення: 17.07.2021).
25. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році : методичні рекомендації / За заг. ред. В. І. Шуляра. Миколаїв : ОІППО, 2020. 108 с
26. Організація самостійної роботи учнів на уроках у малокомплектній школі. Початкова школа. 2004, №1. С. 45-48.
27. Пидкасистый П.И. Самостоятельная понавательная деятельность школьников в обучении: Теоретико-эксперементальные работы учащихся в обучении. М.: Педагогика, 1980. 240с.
28. Пованда Г.Д. Формування загальнонавчальних умінь і навичок шляхом використання самостійної роботи молодших школярів. Початкова школа, 2002. №5. С. 56–61
29. Прийом «Логічний ланцюжок» – розвиваємо критичне та логічне мислення. URL: <https://naurok.com.ua/post/priyom-logichniy-lancyuzhok-rozvivaemo-kritichne-ta-logichne-mislennya> (дата звернення: 24.07.2021).
30. Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 7. Бердянськ, Вінниця, Житомир, Івано-Франківськ, Ізмаїл, Кам'янець-Подільський, Київ, Кропивницький, Мукачєво, Полтава, Ужгород, Умань, Херсон, 2020. 361 с. URL: <https://pi.kubg.edu.ua/images/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf> (дата звернення: 22.09.2021)., с. 103-105
31. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. К.: Абрис, 1997. 416с.
32. Самоук М.П. Самостійний підхід до навчання учнів початкових класів. Початкова школа. 2005, №3. С. 54–56

33. Тимченко О.Т. Самостійна робота як дидактична категорія. Педагогіка і психологія. 2002. №3 – 4. С. 64 – 68.
34. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи) / під керівництвом О. Я. Савченко. Київ: Ранок, 2019. 240 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf> (дата звернення: 11.10.2021).
35. Трубачова С. Роль методів самостійного набуття знань в організації пізнавальної діяльності учнів. Рідна школа. 2001, №1. С. 39 – 42.
36. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К: Видавничий центр "Академія", 2000. 544 с.
37. Формування самоосвітньої компетенції молодших школярів – Блог Мирної Наталі Пилипівни. URL: <http://mnf113.blogspot.com/2015/11/blog-post.html> (дата звернення: 23.09.2021).
38. Цвинда З. Формування самоосвітньої компетенції молодших школярів. Початкова освіта. 2010, №10. С.2-5.
39. Чернійчук А. Розвиток в учнів самоосвітніх навичок. Початкова освіта. 2012, №28. С.7-12.
40. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2005. с.449
41. Шепотько В. Психолого-педагогічні засади індивідуалізації навчання молодших школярів. Рідна школа. 2003, №12. С. 21–33.
42. Янчишина Н.В. Самостійна робота учнів на уроках в початкових класах. – навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2019. 66 с.

43. Медведєва А. Особливості організації самостійної роботи молодших школярів в умовах дистанційного навчання – «Магістерські студії», ХДУ- 2021.

ДОДАТКИ

Додаток А

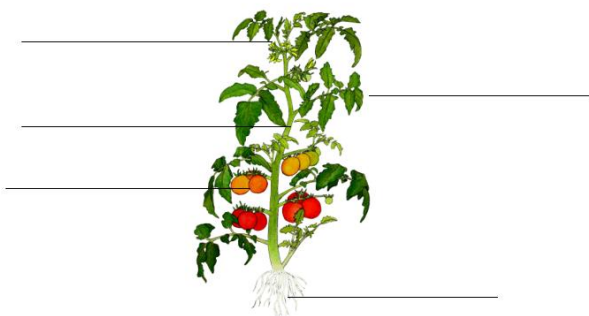
Прізвище та ім'я _____

Діагностична робота з курсу «Я досліджую світ»

Тема «Будова рослини. Різноманітність рослин»

ВАРІАНТ 1

1. Підпиши назви частин рослини

2. Розподіли подані рослини у три стовпчики. Запиши відповідні номери.

1) Дуб; 2) шипшина; 3) пролісок; 4) каштан;
5) ліщина; 6) конвалія; 7) липа; 8) калина; 9) сосна; 10) подорожник; 11) кульбаба; 12) підсніжник.

1. _____ 2. _____ 3. _____

3. Які умови необхідні для гарного росту і розвитку рослини?

А) Вода, тепло, повітря;

Б) вода, повітря, тепло, світло, поживні речовини.

4. Підкресли назви культурних рослин.

Морква, айстра, пирій, звіробій, жито, груша, полуниця, проліски.

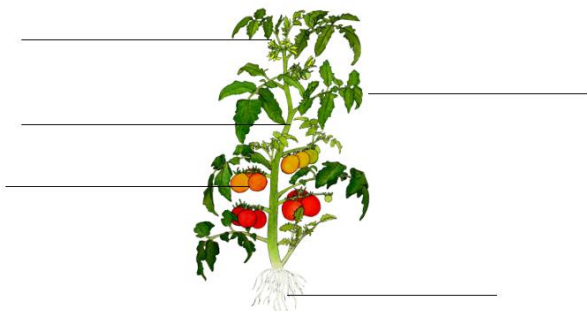
Прізвище та ім'я _____

Діагностична робота з курсу « Я досліджую світ»

Тема «Будова рослини. Різноманітність рослин»

ВАРІАНТ 2

1. Підпиши назви частин рослини

2. Які умови необхідні для гарного росту і розвитку рослини?

- А) Вода, повітря, тепло, світло, поживні речовини;
 Б) вода, тепло, повітря.

3. Розподіліть подані рослини у три стовпчики. Запишіть відповідні номери.

- 1) Дуб; 2) шипшина; 3) пролісок; 4) каштан;
 5) ліщина; 6) конвалія; 7) липа; 8) калина; 9) сосна; 10) подорожник; 11) кульбаба; 12) підсніжник.

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. Підкресли назви культурних рослин.

Морква, айстра, пирій, звіробій, жито, груша, полуниця, проліски.

5. Які рослини належать до дикорослих?

- А) Ті, що висіває, висаджує і доглядає людина.
 Б) Ті, що не висіває чи не висаджує і не доглядає людина.

6. Пронумеруй етапи розвитку проростання квасолі:

Практична робота

Тема: Розмноження кімнатних рослин

Обладнання: кімнатні рослини (традесканція, бегонія тощо), ніж, склянка з водою, горщик із ґрунтом.

Хід роботи

1. Повторіть правила безпеки під час роботи з ручними приладами.
2. Разом з дорослим відріжте ножем від рослини живець (частину стебла з 4-5 листками). Зріжте два нижні листки.
3. Поставте живець у воду так, щоб місце, з якого зрізали листки, було у воді.
4. Після утворення 4-5 корінців посадіть живець у вологий ґрунт і накрийте баночкою.
5. Сфотографуйте всі етапи практичної роботи. Зробіть презентацію на 4-5 слайдів.

Дослід «Які умови потрібні для розвитку рослин»

Дослідіть, які умови потрібні для розвитку рослин.

Вам знадобляться: пророщені рослини пшениці, які ми посадили раніше; три горщики зі зволеним ґрунтом, один горщик з піском; склянка (банка).

Виконуйте послідовно.

1. Першу пророщену рослину поставте на світло в тепле місце, поливайте і розпушуйте ґрунт. У цьому досліді для розвитку рослин є всі необхідні умови: мінеральні речовини, світло, тепло, вода, повітря.

2. Другу пророщену рослину поставте до темної шафи. Спостерігайте, які зміни з нею стануться.

3. Третю рослину кілька днів не поливайте. Спостерігайте, що буде з нею. (Потім обов'язково полийте).

4. Четверту рослину посадіть у пісок, поставте на світло і поливайте. Спостерігайте, чим ця рослина відрізнятиметься від першої.

5. Результати проведених дослідів сфотографуйте та зробіть висновки про те, що потрібно рослинам для розвитку та росту.

Шаблон для запису інформації

Назва рослини

Тип рослини	
Спосіб розмноження	
Засоби догляду за рослиною	
Шкідники	

Додаток Е**Методика №5. Методика «Три вчительки» (А.Липкіна)**

Мета: визначити рівень самооцінки, рівень домагань та оцінну позицію учня.

Необхідний матеріал: виконане учнем письмове завдання з трьома різними оцінками.

Хід виконання: Учням пропонується виконати будь-яке навчальне завдання у письмовій формі. Вчитель оцінює роботу учнів трьома оцінками:

адекватною, завищеною і заниженою.

Перед тим як роздати зошити учням, кажуть:

Інструкція: «Троє вчителів із різних шкіл перевіряли ваші роботи. Кожен склав власну думку про виконане завдання, а тому вони поставили різні оцінки.

Обведи кружечком ту оцінку, з якою ти згодний».

Потім у індивідуальній бесіді з учнями з'ясовують відповіді на такі запитання:

1. Яким учнем ти себе вважаєш: середнім, слабким чи сильним?
2. Які оцінки тебе радують, які засмучують?
3. Твоя робота заслуговує оцінки «9», а вчителька поставила тобі оцінку «12». Зрадієш ти цьому чи це тебе засмутить?

Обробка та аналіз результатів:

Рівень самооцінки школярів визначається на основі одержаних даних за такими показниками:

- збіг чи розбіжність самооцінки з адекватною оцінкою вчителя;

- характер аргументації самооцінки:

а) аргументація, що спрямована на якість виконаної роботи;

б) будь-яка інша аргументація;

в) стійкість чи нестійкість самооцінки, про яку роблять висновок за

мірою збігу характеру оцінки, виставленої учнем самому собі, і
відповідей

на поставлені питання

Методика «Спрямованість на оцінку»

(Є.П. Ільїн, Н.А. Курдюкова)

Методика спрямована на вивчення мотивів навчання.

Інструкція. «Перед тобою перелік запитань, на які потрібно відповісти
«так» або «ні», поставивши у відповідному рядочку напроти відповіді
знак «+»»

Текст опитувальника

№ п/п	Запитання	так	ні
1	Чи пам'ятаєш ти, коли отримав першу в житті двійку?		
2	Чи хвилює тебе, що твої оцінки дещо гірші, ніж у інших учнів класу?		
3	Чи буває, що перед контрольною роботою серце у тебе починає підвищено стукати?		
4	Чи червонієш ти під час оголошення тобі поганої оцінки?		
5	Якщо в кінці тижня ти отримав погану оцінку, у тебе у вихідний день поганий настрій?		
6	Якщо тебе довго не викликають, це тебе хвилює?		
7	Чи хвилює тебе реакція однолітків на отриману тобою оцінку?		

8 Після отримання відмінної оцінки,
чи готуєшся ти до наступного
уроку так як потрібно, хоча і
знаєш, що все одно запитають
нескоро?

9 Чи хвилює тебе очікування
опитування?

10 Чи було тобі цікаво навчатися,
якби оцінок взагалі не було?

11 Чи бажатимеш ти, щоб тебе
запитали, якщо будеш знати, що
оцінку за відповідь не поставлять?

12 Після отримання оцінки на уроці
ти продовжуєш активно
працювати?

Обробка та аналіз отриманих результатів

Нараховується по 1 балу за відповідь «так» на запитання

1 – 9 і за відповідь «ні» – на 10 – 12. Підраховується
загальна сума балів.

1 – 4 – низький рівень мотивації на оцінку;

5 – 8 – середній рівень мотивації на оцінку;

9 – 12 – високий рівень мотивації на оцінку.

Співставляються результати з методикою

«Спрямованість на набуття знань».

Додаток Ж

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Медведєва Ганна В'ячеславівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;

принципів та правил академічної доброчесності;

нульової толерантності до академічного плагіату;

моральних норм та правил етичної поведінки;

толерантного ставлення до інших;

дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;

оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;

використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки ;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

17.10.2021

Ганна МЕДВЕДЄВА